

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 20.3.2007
KOM(2007) 121 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

**yhteisön laajuisen tartuntatauti-epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkoston
varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmän toiminnasta vuosina 2004 ja 2005 (Päätös
2000/57/EY)**

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

yhteisön laajuisen tartuntatauti-epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkoston varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmän toiminnasta vuosina 2004 ja 2005 (Päätös 2000/57/EY)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

1.	JOHDANTO	3
2.	VARHAISVAROITUS- JA REAGOITIJÄRJESTELMÄN TOIMINTA	3
2.1	Vuonna 2004 ilmoitetut tilanteet.....	3
2.2	Reagointi vuonna 2004 ilmoitettuihin tilanteisiin ja niiden seuranta.....	4
2.3	Vuonna 2005 ilmoitetut tilanteet.....	5
2.4	Reagointi vuonna 2005 ilmoitettuihin tilanteisiin ja niiden seuranta.....	6
3.	UUDET JÄSENVALTIOT	7
4.	JÄRJESTELMÄN PARANTAMINEN.....	7
5.	”COMMON GROUND” -SIMULAATIOHARJOITUS.....	8
6.	TAUTIEN EHKÄISYN JA VALVONNAN EUROOPPALAINEN KESKUS	9
7.	PÄÄTELMÄT.....	9

1. JOHDANTO

Tartuntatautien epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkosto perustettiin päätöksellä 2119/98/EY¹, ja varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmä toimii osana sitä. Päätöksessä 2000/57/EY² todetaan, että varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmää käytetään tilanteissa, jotka ovat yhteisön laajuisesti merkittäviä kyseisen päätöksen liitteessä I määrittelyllä tavalla. Lisäksi päätöksessä vahvistetaan järjestelmän toimintamenettelyt. Kukin jäsenvaltio nimeää varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmän yhteystahot ja/tai -viranomaiset ja ilmoittaa niistä komissiolle sekä muille jäsenvaltioille (pätöksen 2119/98/EY 9 artikla). Ilmoittamisen jälkeen yhteystaho tai -viranomainen saa komissiolta käyttäjätunnuksen ja salasanan järjestelmään pääsemiseksi; niiden avulla järjestelmässä voidaan rajoituksetta kirjoittaa ja lukea viestejä³.

Pätöksen 2000/57/EY 3 artiklan 1 kohdassa todetaan, että jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on jätettävä komissiolle joka vuosi viimeistään 31. maaliskuuta analyttinen kertomus tilanteista, joista ne ovat ilmoittaneet varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmässä. Siinä myös todetaan, että kertomusten pohjalta komissio tarkastelee vuosiraportissaan varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmän käyttöä ja ehdottaa tarvittaessa järjestelmään muutoksia (3 artiklan 2 kohta).

Tässä kertomuksessa tarkastellaan varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmän toimintaa vuosina 2004 ja 2005. Siinä esitetään päätelmät jäsenvaltioiden toimittamista kertomuksista ja järjestelmän toiminnasta saaduista kertomuksista kyseisellä kaudella.

2. VARHAISVAROITUS- JA REAGOITIJÄRJESTELMÄN TOIMINTA

2.1. Vuonna 2004 ilmoitetut tilanteet

Vuonna 2004 varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmän kautta ilmoitettiin yhteensä 105 tilannetta. Järjestelmän toiminnan tarkistamiseksi lähetettyjä testiviestejä tai palveluviestejä ei ole otettu kertomuksessa huomioon.

Kyseisestä 105 viestistä 30 lähetettiin tiedoksi, 32 viestiä kuului aktivointitasoon 1⁴, 18 viestiä aktivointitasoon 2 ja 3 viestiä aktivointitasoon 3; 22 viestiä koski tiettyjen tilanteiden vuoksi suoritettuja toimenpiteitä (aiotut toimenpiteet, toteutetut toimenpiteet ja toimenpiteiden koordinointi). Ilmoitusmenettelyn käynnistäneiden tilanteiden maantieteellinen alkuperä oli seuraava: 12 tilannetta ilmeni Ranskassa, 11 Vietnamin, 7 Alankomaissa, 6 Kiinassa, 5 Italiassa ja Saksassa, 4 Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Espanjassa, 3 Itävallassa, Belgiassa ja Egyptissä, 2 Suomessa, Norjassa, Thaimaassa ja Yhdysvalloissa sekä 1 Kreikassa, Irlannissa, Liettuassa, Ruotsissa, Portugalissa, Puolassa, Latviassa, Unkarissa, Islannissa, Turkissa, Brasiliassa, Marokossa, Senegalissa, Saudi-Arabiassa, Japanissa, Israelissa, Dominikaanisessa tasavallassa, Kanadassa ja Indonesiassa. Kaksi viestiä koski tilanteita, jotka esiintyivät useammassa kuin yhdessä Aasian maassa. Viesteistä neljä kuului ”luetteloinaton”-luokkaan, kolme ”ei käytössä” -luokkaan ja kaksi ”tuntematon”-luokkaan.

¹ EYVL L 268, 3.10.1998, s. 1.

² EYVL L 21, 26.1.2000, s. 32.

³ Bulgaria ja Romania sekä ETA-maat (Islanti, Liechtenstein ja Norja) kuuluvat tartuntatautien epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkostoon.

⁴ Aktivointitasot on määritelty päätöksen 2000/57/EY liitteessä II.

Tilanteet jakautuivat taudin tai oireyhtymän mukaan siten, että 21 tilannetta koski influenssaa, 8 legioonalaistautia, 6 Creutzfeldt - Jakobin taudin varianttia ja salmonelloosia, 5 äkillistä ripulia, 4 tuberkuloosia ja aivokalvotulehdusta, 3 koleraa ja hepatiittia, 2 pernaruttoa, enkefaliittia, malariaa, raivotautia, verenvuotokuumetta, denguekuumetta, tuhkarokkoa ja kuumetta sekä 1 kurkkumätää, punatautia ja sikotautia. 24 viestiä kuului ”luetteloinaton” - tautiluokkaan ja 2 ”ei käytössä” -luokkaan. Viestien jakautuminen taudinaiheuttajan mukaan noudattaa jakoa taudin tai oireyhtymän mukaan. Ilmoitettujen tilanteiden seuraamiseksi lähetettiin yhteensä 157 kommenttia.

2.2. Reagointi vuonna 2004 ilmoitettuihin tilanteisiin ja niiden seuranta

Erityistoimenpiteitä toteutettiin yhteisön tasolla ainoastaan muutamissa tapauksissa, jotka ilmoitettiin vuonna 2004. Näistä tapauksista useimmat saatiin hallintaan kansanterveyttä koskevilla kansallisilla toimenpiteillä. 9 tapauksessa edellytettiin kokonaisvaltaisempaa menettelyä ja jäsenvaltioiden terveystoimien välistä yhteydenpitoa. Näitä tapauksia on seurattu asianmukaisesti, ja suurin osa varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta saaduista kommentteista koski niitä (126 kommenttia 157:stä eli 82,2 %). Ilmoitetut tilanteet on harvoin ”saatettu loppuun” virallisella viestillä.

Seuraavissa kohdissa esitetään lyhyt tiivistelmä näistä yhdeksästä tilanteesta.

- 2.2.1. Italia ja Saksa ilmoittivat kahdesta legioonalaistaudin puhkeamistapauksesta. Molemmat tapaukset liittyivät risteilyaluksilla olleisiin henkilöihin, joiden osalta oli otettava kiireellisesti yhteyttä terveystoimintoihin kaikkien niiden henkilöiden jäljittämiseksi, jotka olivat altistuneet tartuntalähteelle, ja jäsenvaltioiden terveystoimien varoittamiseksi siitä, että näiden on suunniteltava ajoissa määräsäätämistä suoritettavat toimenpiteet.
- 2.2.2. 6 viestiä ja 55 kommenttia (35 % kaikista kommentteista) välitettiin sen jälkeen, kun ensimmäiset tapaukset virustyyppin A/H5N1 aiheuttaman korkeapatogeenisen lintuinfluenssan tartumisista ihmisiin Vietnamin alueella oli ilmoitettu. Ilmoituksessa annettiin tieto nopeasti leviävästä lintuinfluenssaepidemiasta Aasiassa. Jäsenvaltiot ja komissio saivat jatkuvasti ajantasaisia tietoja tilanteen kehittymisestä ja kansallisella tasolla suoritetuista toimenpiteistä, sillä viestejä välitettiin säännöllisesti varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta ja useita teleneuvotteluja järjestettiin tiiviissä yhteistyössä Maailman terveysjärjestön (WHO) kanssa; tämä edisti myös yhteisön koordinoitua reagointia.
- 2.2.3. Kaksi tapausta liittyi Länsi-Niilin virustautiin, ja niistä ilmoittivat Irlanti ja Ranska. Ensimmäinen tapaus koski Irlannin kansalaista, joka oli saanut tartunnan Algarven alueella Portugalissa. Irlanti ja Portugali seurasivat tiiviisti tilanteen kehittymistä, ja komissio koordinoi seurantaan. Toinen ilmoitus koski useita Länsi-Niilin virustautitapauksia erityisvalvonnassa pidettävissä eläimissä Sainte Marie de la Merissä Etelä-Ranskassa. Molemmista tilanteista ilmoitettiin asianmukaisesti järjestelmän kautta, ja kyseiset jäsenvaltiot ryhtyivät toimenpiteisiin valvonnan lisäämiseksi ja valmiussuunnitelmien aktivoimiseksi kansallisella tasolla. Näin voitiin minimoida Länsi-Niilin virustaudin ihmisiin kohdistuva tarttumisriski, mukaan luettuna taudin leviäminen verensiirroissa.

- 2.2.4. Ranska ilmoitti elokuussa tapauksesta, joka koski laittomasti EU:hun tuotua raivotautista koira. Koira oli purrut tai ollut läheisessä kosketuksessa useisiin henkilöihin, myös lapsiin, eri turistialueilla Ranskassa. Tässä tapauksessa Ranska sai varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta jäsenvaltioiden terveystoimintamaisia koskevat tärkeät tiedot, joiden avulla se kykeni ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin koiran kanssa tekemisissä olleiden henkilöiden tavoittamiseksi ja heidän rokottamiseksi.
- 2.2.5. Saksa ilmoitti elokuussa hepatiitti A:n puhkeamisesta egyptiläisessä lomaviikkokeskuksessa. Taudinpurkaus sisälsi 274 vahvistettua tapausta seitsemästä jäsenvaltiosta ja Sveitsistä. Tilanne aiheutti mahdollisen riskin ulkomaille, erityisesti trooppisille ja subtrooppisille alueille, matkustaville EU:n kansalaisille. Lisäksi se nosti esiin kysymyksen mahdollisten tietojen käytöstä, joita EU:ssa sijaitsevat matkatoimistot voisivat levittää.
- 2.2.6. Zaventemin lentokentällä Brysselissä otettiin lokakuussa 2004 talteen kaksi matkustajan käsimatkatavaroihin piilotettua Thaimaasta peräisin olevaa lintua, joilla oli virustyyppin A/H5N1 aiheuttama korkeapatogeeninen lintuinfluenssatartunta. Tartunnan vahvistamisen jälkeen Belgian terveystoimintamaiset lähettivät varoitusilmoituksen varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta, jotta jäsenvaltiot voivat ryhtyä toimenpiteisiin niiden matkustajien tavoittamiseksi, jotka olivat samalla lennolla ja jotka olivat mahdollisesti altistuneet virukselle. Tilanteen seuraamiseksi välitettiin 22 kommenttia 11 jäsenvaltiosta. Useita matkustajia tavoitettiin, mutta virustyyppin A/H5N1 aiheuttamia influenssatapauksia ei todettu.
- 2.2.7. WHO raportoi 5. heinäkuuta 2003, että vakavan äkillisen hengitystieoireyhtymän (SARSin) tarttuminen ihmisiin on kyetty estämään. Heinäkuusta 2003 alkaen SARSia on kuitenkin esiintynyt uudestaan neljässä eri yhteydessä. Kolme tapausta on aiheutunut laboratorioiden bioturvallisuusmääräysten rikkomisista (Singapore, Taipei ja Peking) ja yksi tapaus (Guangzhou, Kiina) liittyi altistumiseen eläin- ja ympäristölähteille. Komissio ilmoitti SARSiin liittyvistä tilanteista vuonna 2004 varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta. Lisäksi yhteisön tasolla on parannettu toimenpiteitä SARSin mahdolliseen uusiutumiseen valmistautumiseksi ja tautiin reagoimiseksi; nämä toimenpiteet koskevat myös laboratorioiden bioturvallisuutta.

2.3. Vuonna 2005 ilmoitetut tilanteet

Vuonna 2005 varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta ilmoitettiin yhteensä 103 tilannetta. Kyseisestä 103 viestistä 36 lähetettiin tiedoksi, 49 viestiä kuului aktivointitasoon 1 ja 7 viestiä aktivointitasoon 2. Aktivointitasoon 3 kuuluvia viestejä ei lähetetty vuonna 2005. Yksitoista viestiä koski tiettyjen tilanteiden vuoksi suoritettuja toimenpiteitä (aiotut toimenpiteet, toteutetut toimenpiteet ja toimenpiteiden koordinointi). Ilmoitusmenettelyn käynnistäneiden tilanteiden maantieteellinen alkuperä oli seuraava: 12 tilannetta ilmeni Ranskassa, 5 Espanjassa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Ruotsissa, 4 Saksassa ja Tanskassa, 3 Liettuassa, Alankomaissa ja Portugalissa, 2 Virossa, Kreikassa, Puolassa, Suomessa, Norjassa, Turkissa, Angolassa ja Venäjän federaatiossa sekä 1 Irlannissa, Italiassa, Latviassa, Tšekissä, Romaniassa, Kroatiaassa, Nigeriassa, Komoreilla, Intiassa, Botswanassa, Kanadassa, Kongon demokraattisessa tasavallassa, Vietnamissa, Yhdysvalloissa, Ukrainassa, Egyptissä ja Kuubassa. Kuusi viestiä koski useampaa kuin yhtä

maata Euroopassa (mukaan luettuna jäsenvaltiot), ja 20 viestiä kuului ”ei käytössä” -luokkaan.

Tilanteet jakautuivat taudin tai oireyhtymän mukaan siten, että 15 tilannetta koski salmonelloosia, 13 influenssaa, 10 äkillistä ripulia, 5 legioonalaistautia ja tuhkarokkoa, 4 Creutzfeldt - Jakobin taudin varianttia, 3 koleraa, aivokalvontulehdusta ja kuumetta, 2 verenvuotokuumetta, hemolyyttis-ureemista oireyhtymää, malariaa, punatautia ja vesikauhua sekä 1 pernaruttoa, hepatiittia, ruokamyrkytystä, melioidosis, sukupuolitautia, vihurirokkoa, ruttoa, aivokuumetta, kurkkumätää ja botulismia. 17 viestiä kuului ”ei käytössä” -luokkaan ja 5 ”luetteloinaton” -luokkaan. Kuten vuonna 2004, viestien jakautuminen taudinaiheuttajan mukaan noudattaa olennaisesti jakoa taudin tai oireyhtymän mukaan. Ilmoitettujen tilanteiden seuraamiseksi lähetettiin yhteensä 131 kommenttia. Kuten vuonna 2004, ilmoitetut tilanteet on harvoin ”saatettu loppuun” virallisella viestillä.

2.4. Reagointi vuonna 2005 ilmoitettuihin tilanteisiin ja niiden seuranta

Suurimmassa osassa tapauksia jäsenvaltioiden suorittamat kansalliset toimenpiteet olivat riittäviä taudin leviämisen valvomiseksi. Kuudessa tapauksessa edellytettiin kuitenkin koordinoitua menettelyä ja jäsenvaltioiden terveystoimien välisiä yhteyksiä. Näistä neljä koski lintuinfluenssan leviämistä Eurooppaan (Romania, Venäjä, Ukraina ja Turkki).

2.4.1. Virustyyppi A/H5N1 aiheuttama korkeapatogeeninen lintuinfluenssa levisi Venäjälle elokuussa 2005. Komissio ilmoitti kyseisistä tilanteista ja kolmesta lintuinfluenssan taudinpurkauksesta Romaniassa, Turkissa ja Ukrainassa viipymättä jäsenvaltioille. Tiedon jakaminen viestien ja puhelinneuvottelujen avulla kannusti ponnisteluihin sellaisten toimenpiteiden koordinoimiseksi ja suorittamiseksi, joilla parannetaan valmiuksia reagoida pandemiahälytyksen tasojen mahdolliseen muuttumiseen. Jäsenvaltiot saivat varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta säännöllisesti tietoja toteutetuista kansallisista toimenpiteistä, ja yhteisön tasolla tilanteisiin reagoitiin johdonmukaisesti (pääasiassa seuraamalla ja valvomalla tilannetta aktiivisesti, opastamalla EU:n kansalaisia matkustamisessa tartunta-alueille ja niiltä pois, lisäämällä synenergiaetuja eläinlääkintähallinnon kanssa ja laatimalla pandemiaa koskevia suunnitelmia).

2.4.2. Marburgin taudin laaja taudinpurkaus maaliskuussa 2005 vaati teknistä apua useilta Angolassa toimivilta eurooppalaisilta kansalaisjärjestöiltä. Taudinpurkauksen seurauksena yksi EU:n kansalainen kuoli Luandassa, ja toisia kansalaisjärjestöihin kuuluneita henkilöitä, jotka olivat olleet tekemisessä sairastuneiden tai tartunnan saaneiden potilaiden kanssa, asetettiin karanteeniin tai evakuoitiin kotimaahan (pääasiassa Italiaan ja Portugaliin). Varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta välitettyjen viestien avulla kyettiin reagoimaan nopeasti tarpeeseen suorittaa kansallisella tasolla toimenpiteitä erityisten eristysyksiköiden perustamiseksi sairaaloihin (bioturvallisuuden taso 4), karanteeniin asettamiseksi ja näytteiden laivaamiseksi tai kuljettamiseksi EU:n alueella laboratoriossa suoritettavaa analysointia varten.

2.4.3. Komissio lähetti 13. huhtikuuta 2005 varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta viestin, joka koski erehdyksessä levitettyjä A/H2N2-tyypin elävän influenssaviruksen näytteitä, jotka oli otettu laadunvalvontatestiin (pätevyystestiin) suorittamiseksi. Kyseinen A/H2N2-virus vastasi A/H2N2-kantaa, joka levisi ihmisiin

vuosina 1957 ja 58 niin sanotun Aasian influenssapandemian alussa. *College of American Pathologists* oli lähettänyt eläviä viruksia sisältäneitä pulloja yli 3 700 laboratorioon 18 maassa lokakuun 2004 ja huhtikuun alun 2005 välisenä aikana. EU:ssa kanta oli lähetetty Belgiaan, Ranskaan, Saksaan, Italiaan ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Komissio ilmoitti kyseisissä jäsenvaltioissa sijaitsevien varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmän yhteyspisteisiin tapauksesta, ja käytännön menettelyihin viruksen tuhoamiseksi ryhdyttiin nopeasti kansallisella tasolla. Kaikki saadut näytteet tuhottiin, eikä influenssatapauksia tai samankaltaisia oireyhtymiä ole todettu niillä henkilöillä, jotka ovat käsitelleet näytteitä.

3. UUDET JÄSENVALTIOT

Uudet jäsenvaltiot ovat voineet osallistua varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmän toimintaan täysimääräisesti toukokuusta 2004, jolloin ne liittyivät EU:hun. Ne käyttävät järjestelmää aktiivisesti sekä muiden jäsenvaltioiden ja komission raportoimien uusien tilanteiden ilmoittamiseen että niiden seurantaan ja kommentoimiseen. Vuonna 2004 kuusi uutta jäsenvaltiota (Viro, Unkari, Latvia, Liettua, Puola ja Slovenia) lähetti yhteensä 7 viestiä, ja vuonna 2005 samoin 6 uutta jäsenvaltiota (Tšekin tasavalta, Viro, Latvia, Liettua, Puola ja Slovenia) lähetti yhteensä 10 viestiä. Vuonna 2004 lähetetyistä 7 viestistä 3 kuului aktivointitasoon 1, 2 kuului aktivointitasoon 2 ja 2 viestiä koski tiettyjen epidemiologisten tilanteiden vuoksi suoritettuja toimenpiteitä (aiotut toimenpiteet). Ilmoitusmenettelyn vuonna 2004 käynnistäneiden tilanteiden tyyppin osalta 3 tapausta koski äkillisen ripulin taudinpurkausta, ja 1 viesti välitettiin ilmoituksena dengueviruksesta, legioonalaistaudista, punataudista ja Länsi-Niilin viruksesta. Vuonna 2005 lähetystä 10 viestistä kahdeksan kuului aktivointitasoon 1 ja 2 viestillä ilmoitettiin toimenpiteistä, joita suunniteltiin käytettäväksi tiettyihin tilanteisiin reagoimiseksi. Tilanteista, jotka koskivat lintuinfluenssan, äkillisen ripulin ja salmonelloosin taudinpurkausta, ilmoitettiin 2 kertaa; 1 ilmoitus tehtiin puutiaisaivotulehduksesta, malariasta, ruokamyrkytyksestä ja kolerasta.

Tautien ehkäisyn ja valvonnan eurooppalaisen keskuksen hiljattain laatimassa tutkimuksessa⁵ kesäkuun ja joulukuun 2005 väliseltä ajanjaksolta osoitetaan, että varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmän kautta ilmoitettujen uhkien määrä on vertailukelpoinen uusien ja vanhojen jäsenvaltioiden välillä (väestömäärään suhteutettuna). Tämä osoittaa, että uudet jäsenvaltiot ovat integroituneet hyvin järjestelmään.

4. JÄRJESTELMÄN PARANTAMINEN

Vanha tartuntatautien terveydenvalvontajärjestelmä kehitettiin vuonna 1991, eikä se vastannut enää käyttäjän tarpeita ja tietoturvallisuutta koskevia vaatimuksia. Kuten myös useat jäsenvaltiot ovat huomauttaneet, viestien suuri määrä erityisesti merkittävien tilanteiden, kuten SARSin leviämisen, aikana aiheutti joitakin ongelmia järjestelmän käytössä. Tämän vuoksi järjestelmän teknologia ja ergonomisuus päätettiin tarkastaa kokonaisuudessaan, jotta se vastaisi käyttäjän tarpeita. Järjestelmän uusi sovellus on otettu käyttöön 17. toukokuuta 2004, ja jäsenvaltiot ovat useasti ilmaisseet tyytyväisyytensä siihen. Hiljattain suoritetusta ”*Common Ground*” -harjoituksesta saatujen kokemusten perusteella on todettu, että joitakin parannuksia on tehtävä; näihin sisältyy esimerkiksi toiminto, jonka avulla tietoa saadaan oikea-aikaisesti ja tehokkaasti. Kyseisiä parannuksia pohditaan aktiivisesti.

---

⁵ EUVL L 142, 30.4.2004, s. 1.

Nykyisessä sovelluksessa on parannettu mahdollisuutta kasvattaa viestien liitteiden kokoa, ja lisäksi siinä on kehitetty mahdollisuutta lukea ja kirjoittaa kaikki kommentit suoraan viestitilassa. Uudessa sovelluksessa uhkien luettelosivulle on myös lisätty joitain yksinkertaista hakua koskevia toimintoja, joiden avulla voidaan valita tärkeitä kohtia (viestin sisältö, oireyhtymä/tauti, taudinaiheuttaja, ilmoituksen peruste ja maa, jossa tilanne on esiintynyt). Järjestelmän keskeisen osan uudistamisen jälkeen sovellukseen lisättiin kalenteritoiminto, johon voidaan merkitä tapaamiset ja jolla helpotetaan työasiakirjojen vaihtoa käyttäjien kesken ilman, että keskeisiä viestejä kuormitetaan liikaa. Tämän riskin torjumiseksi erityisesti merkittävien tapahtumien aikana sovellukseen lisättiin seurantaosio, johon käyttäjät voivat lisätä tietoja tapahtumasta lähettämättä sähköpostiviestejä. Maaliskuussa 2005 otettiin lisäksi käyttöön uusi viestijärjestelmä (*selective messaging*), jolla käyttäjät voivat lähettää viestin valikoiduille vastaanottajille. Tällöin ilmoitus välitettiin aina myös Euroopan komissiolle.

Hakutoimintoa kehitettiin, ja sille luotiin sama asettelu kuin tärkeimpiä uhkia koskevalle luettelosivulle. Lisäksi tehtiin muutamia ergonomisia ja käytännöllisiä muutoksia, joiden avulla jäsenvaltiot voivat muokata omia tietojaan. Järjestelmään lisättiin käyttäjiä koskevasta yksityiskohtaisesta luettelosta tulostettava versio, jolla helpotetaan hallinnollista ylläpitoa. Viiteasiakirjoille (oikeudelliset tekstit, tekniset ohjeasiakirjat, käyttömenettelyt) on luotu erityinen käyttöympäristö.

Tekstiviestitoiminto on aktivoitu, mikä mahdollistaa ajantasaisen tekstiviesti-ilmoituksen lähettämisen Euroopan komissiolle siitä, että kiireellinen viesti (tasot 2 ja 3) on välitetty järjestelmään.

Käyttäjätasoa laajennettiin siten, että pääsy järjestelmään annettiin sekä tautien ehkäisyn ja valvonnan eurooppalaiselle keskukselle että WHO:lle, joista jälkimmäisellä on jäsenvaltioiden suostumuksella vain uhkia koskevien valikoitujen viestien lukuoikeudet järjestelmässä. Lisäksi järjestelmän tietoturvasuutta kohennettiin.

5. ”COMMON GROUND” -SIMULAATIOHARJOITUS

Yhdistyneen kuningaskunnan terveysturvasto *Health Protection Agency* (HPA) suoritti ”*Common Ground*” -harjoituksen kaksipäiväisenä komentopaikkaharjoituksena 23. ja 24. marraskuuta 2005. Harjoitus oli toinen Euroopan unionin kahdesta harjoituksesta, jotka Euroopan komissio on suorittanut arvioidakseen jäsenvaltioiden kykyä ja mahdollisuuksia reagoida terveyttä uhkaaviin kriiseihin, tässä tapauksessa influenssapandemiaan. Varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmä oli harjoituksessa kaikkien 25 jäsenvaltion sekä Norjan, Islannin ja Sveitsin käytettävissä.

Varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmää käytettiin harjoituksen aikana aktiivisesti (437 viestiä ja 3 672 vastausta) yhteydenpidon mahdollistamiseksi kaikkien osallistujien kesken. Järjestelmän käyttöhäiriöitä ei rekisteröity. Kun otetaan huomioon simulaatioharjoituksen luonne, viestiliikenne oli kuitenkin huomattavasti ylikuormittunut. Alkuvaiheessa järjestelmä toimi tehokkaasti, mutta harjoituksen edetessä käyttäjät hukkuivat nopeasti viestien paljouteen. Jäsenvaltiot huomauttivat, että aikaa ja resursseja kului liikaa oleellisen tiedon etsimiseen, ja joillekin jäsenvaltioille se muodostui mahdottomaksi käytettävien resurssien rajallisuuden vuoksi. Osallistujat kommentoivat vaikeuksia, jotka koskivat tiedon saamista oikea-aikaisesti ja tehokkaasti. Koska varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmä oli ainoa käytettävissä oleva samanaikaisen yhteydenpidon Euroopassa mahdollistava järjestelmä, osallistujat käyttivät järjestelmää kaikenlaiseen tiedonvaihtoon,

vaikka se oli kehitetty ainoastaan toimenpiteitä ja niiden koordinoitua koskevia virallisia ilmoituksia varten yhteisön lainsäädännössä säädetyllä tavalla.

6. TAUTIEN EHKÄISYN JA VALVONNAN EUROOPPALAINEN KESKUS

Tautien ehkäisyn ja valvonnan eurooppalainen keskus perustettiin virallisesti toukokuussa 2005, mutta se aloitti toimintansa jo maaliskuussa 2005. Koska varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän hallinnoinnin siirtäminen keskukselle on vahvistettu sen perustamisasetuksessa, keskus integroitiin nopeasti kaikkiin järjestelmään liittyviin toimintoihin.

Keskus liitettiin järjestelmään huhtikuusta 2005 alkaen. Perustamisensa jälkeen keskus osallistui järjestelmän puitteissa järjestettyihin kokouksiin ja antoi tiiviissä yhteistyössä komission kanssa panoksensa neuvotteluihin.

Keskus on toteuttanut uhkien seurantatehtävänsä käyttämällä järjestelmässä välitettyjä viestejä tiedonlähteenä Eurooppaa koskevista uhista; tätä toimintaansa se on täydentänyt aktiivisilla lisätietohauilla virallisista ja epävirallisista lähteistä. Uhkia koskeva tieto on kerätty viikoittaiseen raporttiin, joka on toimitettu komissiolle ja jäsenvaltioille.

7. PÄÄTELMÄT

Varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän toimintojen tarkastelu osoittaa, että jäsenvaltiot käyttävät järjestelmää yhä useammin ja että järjestelmää pidetään asianmukaisena välineenä tiedon välittämässä nopeasti toimenpiteiden ja riskinhallinnan koordinoimiseksi yhteisön tasolla. Aiemmassa raportissa esitettyihin lukuihin verrattuna järjestelmän kautta välitettyjen tietojen kokonaismäärä on kaksinkertaistunut vuosina 2004 ja 2005. Uudet jäsenvaltiot käyttivät järjestelmää tehokkaasti ja osoittivat vanhoihin jäsenvaltioihin verrattavaa aktiivisuutta.

Kaikki tapahtumat, jotka edellyttivät kokonaisvaltaisempaa reagointia ja yksityiskohtaisesti ilmoitettujen toimenpiteiden koordinoitua kohdan 2.2 mukaisesti vuonna 2004 (kaksi legioonalaistautitapausta risteilyaluksilla, A/H5N1-tyypin virus Vietnamin, kaksi Länsi-Niilin virustartuntatapausta, laittomasti Ranskaan tuodun raivotautisen koiran tapaus, hepatiitti A:n taudinpurkaus egyptiläisessä lomanviettokeskuksessa, A/H5N1-tyypin virustartunta linnuissa ja neljä SARSiin liittyvää tilannetta) ja kohdan 2.4 mukaisesti vuonna 2005 (A/H5N1-tyypin viruksiin liittyvät tilanteet Euroopan alueella, Marburgin taudin puhkeaminen Angolassa, ja A/H2N2-tyypin virukseen liittyvä tilanne) ilmoitettiin viipymättä, mikä osoittaa selvää kehitystä tapahtuneen vuoden 2003 jälkeen. Nämä merkittävät tapahtumat (kuten SARS vuonna 2003) toimivat tärkeänä testinä varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän hyödyllisyydelle. Järjestelmä täytti institutionaalisen tehtävänsä välittämällä viestit oikea-aikaisesti jäsenvaltioissa sijaitsevien yhteispisteiden välillä, tuomalla esiin jäsenvaltioiden kansanterveysviranomaisten yhteisiä näkemyksiä sekä helpottamalla tiedon ja tieteellisten neuvojen vaihtoa erityiskysymyksistä.

Välitettyjen tietojen ja tasoon 1 kuuluvien viestien tarkastelu osoitti kuitenkin, että useat viesteistä koskivat riskinarviointikysymyksiä ja että suurin osa niistä oli lähetetty tiedon saamiseksi siitä, oliko ilmoitettujen tilanteiden kanssa samankaltaisia tapauksia todettu muissa jäsenvaltioissa. Tämän osalta tautien ehkäisyn ja valvonnan eurooppalaisen keskuksen osallistumisella komission avustamiseen varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän toiminnassa

(asetuksen (EY) N:o 851/2004 8 artikla)⁶ tulisi parantaa tilannetta siten, että huomio kiinnitetään järjestelmän käyttöön päätöksissä 2119/98/EY ja 2000/57/EY säädetyillä tavoilla.

Uusien toimintojen käyttöönotto uhkien luettelosivulla mahdollisti sen, että jäsenvaltiot voivat ilmoituksessaan eritellä tärkeiksi katsomansa kriteerit paremmin. Samoin oireyhtymät ja taudit, taudinaiheuttajat ja tilanteiden maantieteellinen alkuperä voidaan määritellä paremmin. Luokkiin ”ei käytössä”, ”tuntematon” ja ”luetteloimaton” yhä ryhmiteltyjen viestien suuri määrä edellyttää kuitenkin kyseisten luetteloiden ajantasaistamista ja parempaa määrittelyä.

Jäsenvaltiot ovat ilmaisseet tyytyväisyytensä varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän uuteen sovellukseen, jossa järjestelmän hyödyntämiskeinoja on selvästi parannettu. Asianomaisten tilanteiden oikea-aikainen ilmoittaminen on myös ollut parempaa aiemmassa raportissa ilmoitettuun verrattuna.

Useat jäsenvaltiot eivät toimittaneet analyttisiä vuosikertomuksiaan järjestelmän toiminnasta (päätoksen 2000/57/EY 3 artikla). Jäsenvaltiot ehdottivat, että näissä kertomuksissa keskityttäisiin (vuosien 2004 ja 2005 osalta kohdissa 2.2 ja 2.4 raportoitujen kaltaisiin) tapahtumiin, joihin reagoitiin merkittävällä tavalla kansanterveyttä koskevilla toteutetuilla tai suunnitelluilla toimenpiteillä ja jotka käynnistivät toimenpiteiden koordinoinnin EU:n tasolla.

---

⁶ EUVL L 142, 30.4.2004, s. 1.